

## ПАМ'ЯТІ МУЗЕЙНИКА МИКОЛИ БАТОГА

Літом 2008 року пішов з життя Микола Іванович Батіг – музейник, мистецтвознавець, громадський діяч. Закінчилася багатостраждальна дорога людини, яка все своє життя віддала служінню Україні. Ще в молоді роки він приєднується до національного молодіжного руху і стає одним із наймолодших членів ОУН. Бурхливі роки періоду другої світової війни загартували його як переконливого борця за ідею визволення України від загарбників, яку він переніс через усе життя, заплативши за це роками тюремних поневірянь та переслідувань. Він ніколи не оглядався навколо себе і, не прикладаючи пальця до уст, говорив про реальну радянську дійсність тільки правду. Хто слухав його лекції з історії українського мистецтва в 60-х роках минулого століття, мав можливість зрозуміти, яких втрат зазнало національне мистецтво через фізичне знищення радянцями українських митців та їхньої творчості. Наражаючи себе на велику небезпеку, він говорив про художників, поетів, громадських діячів, яких пізніше назвуть “розстріляним поколінням”.

Його життя назавжди пов'язане з Національним музеєм у Львові. Приймаючи на роботу до музею Миколу Батога, Іларіон Свенціцький вже тоді угледів в ньому гідного продовжувача традицій цієї установи. Працював чесно на всіх ділянках музейної роботи спільно із своїми старшими товаришами, дбаючи про його розвиток навіть у найскрутніші часи.

В 50-х рр. він був вигнаний з музею компартійцями. Дуже важко переніс погром, коли сотні музейних експонатів згоріли у вогні, були розграбовані, а скульптура розтрощена молотами. Всіма доступними способами Микола Батіг рятував шедеври іконопису, запроторені у Вірменській церкві, ціле життя не давав спокою можновладцям, нагадуючи їм про цей злочин. Працюючи в музеї, який тоді мав назву Львівський державний музей українського образотворчого мистецтва, вперше дослідив, написав і видав мистецтвознавчу розвідку про Богородчанський іконостас, що на цей час було проривом важкої завіси замовчування існування українського іконопису. Потім були статті у періодичній пресі,

методичні матеріали, збірник “Західноукраїнський живопис”, історія українського мистецтва (як один із авторів). Належав до покоління інтелігенції, яка не могла повністю розкрити свої таланти і можливості. Він постійно відчував нагляд своїх внутрішніх (музейних) і зовнішніх “агентів-охоронців”, що завжди тримало його в напрузі і змушувало вишукувати хоч якісь виходи творчої енергії. Врешті-решт був звільнений із роботи в музеї і перейшов працювати в обласну організацію СХ України відповідальним секретарем. Всі художники того покоління пам'ятають усміненого, високого на зріст секретаря правління спілки, який, як правило, розпочинав розмову запитанням: “А яка сьогодні температура за кулісами мистецького світу?”. Був активним поширювачем національної ідеї впродовж свого життя, і коли в кінці 80-х років минулого століття сивочолий Львів пробудився від летаргічного сну багатотисячними мітингами протесту, Микола Батіг був в перших рядах. На жаль, в безконечній ідеї українців визначатися хто був першим, забули про мітинг перед Палацом культури будівельників, де йшлося про створення Товариства української мови. Було тісно на вулиці Стефаника від багатотисячної юрби людей, які прийшли на мітинг. Серед натовпу, не криючись, снувало безліч агентів, які нагло фотографували і фільмували учасників. І тут з юрби вийшов Микола Батіг і гучно закликав усіх іти за ним до пам'ятника Івану Франку. Це був виклик ще існуючій радянській системі. Вперше прилюдно з'явився очільник мітингу і повів людей за собою. Пам'ятаймо про це.

Після чергового брутального звільнення в СХ він знову повертається у рідні стіни Національного музею і працює там невтомно аж до останніх днів життя, вносячи свій досвід у відродження цієї славної установи. Все зроблене Миколою Івановичем Батогом є золотими зернами, засіяними на полі національного українського мистецтва і є прикладом гідного життя сина української землі.

*Мирослав Откович*

*Народний художник України*